

เอกสารความรู้สำหรับผู้ป่วย/ผู้รับบริการ

เรื่อง การผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูกผ่านหน้าท้อง (Myomectomy)

เอกสารหมายเลข **IC 64-010**
จัดทำโดย **คณะอนุกรรมการเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์ พ.ศ. 2562-2564**
คณะอนุกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2562-2564
วันที่อนุมัติต้นฉบับ **23 กรกฎาคม พ.ศ. 2564**

เนื้องอกมดลูก มีลักษณะแตกต่างกัน 3 ชนิดคือ เนื้องอกในโพรงมดลูก เนื้องอกที่กล้ามเนื้อมดลูก และเนื้องอกจากเยื่อโพรงมดลูกแทรกในกล้ามเนื้อมดลูก การรักษาด้วยการผ่าตัดและก้อนเนื้องอกดังกล่าวออก คือ การรักษาด้วยการผ่าตัดที่ยังสามารถเก็บรักษามดลูกไว้กับผู้ป่วยได้

การผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อมดลูกผ่านหน้าท้อง ทำได้ 2 วิธี คือ

1. การผ่าตัดเปิดหน้าท้อง คือ การที่แพทย์ลงแผลผ่าตัดที่บริเวณส่วนล่างของช่องท้องโดยมีความยาวของแผลประมาณ 5-10 เซนติเมตร แล้วทำการตรวจหาก้อนเนื้องอก จากนั้นจึงผ่าตัดและเอาก้อนเนื้องอกออก

2. การผ่าตัดผ่านกล้อง คือ การที่แพทย์ใส่กล้องส่องช่องท้องทางสะดือโดยกรีดผิวหนังเป็นแผลเล็ก ๆ ที่มีความยาวประมาณ 1 เซนติเมตร โดยทั่วไปมักจะมีการเปิดแผลเล็ก ๆ ที่มีความยาวประมาณ 0.5-1.5 เซนติเมตร อีก 2-3 แผลที่บริเวณท้องน้อยเพื่อใส่เครื่องมือช่วยให้แพทย์ทำการตัดเนื้องอกเป็นชิ้นเล็ก ๆ ผ่านออกมาทางแผลดังกล่าว

การเตรียมตัวก่อนผ่าตัด

1. ท่านจะได้รับการถามประวัติ ตรวจร่างกาย และส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม
2. ได้รับคำแนะนำและลงนามยินยอมรับการผ่าตัด
3. งดรับประทานอาหารและดื่มน้ำอย่างน้อย ประมาณ 6-8 ชั่วโมงก่อนการผ่าตัด
4. ได้รับการประเมินสุขภาพและความพร้อมของร่างกายเพื่อวางแผนให้การระงับความรู้สึกขณะผ่าตัดจากวิสัญญีแพทย์

ขั้นตอนการผ่าตัด

ผู้ป่วยที่จะรับการผ่าตัดจะนอนหงายบนเตียง และวิสัญญีแพทย์จะทำการให้ยาระงับความรู้สึกสำหรับการผ่าตัด

ในการผ่าตัด แพทย์จะทำการตรวจประเมินมดลูก ท่อนำไข่ รังไข่ และความผิดปกติในอุ้งเชิงกราน หลังจากนั้นจะทำการเลาะเนื้องอกกล้ามเนื้อกระดูกออกจากช่องท้องของผู้ป่วย และเนื้องอกนี้จะถูกส่งตรวจทางพยาธิวิทยาต่อไป เพื่อยืนยันการวินิจฉัยโรค ทั้งนี้หากมีการพบความผิดปกติอื่น ๆ เช่น พังผืดในช่องท้อง หรือเยื่อโพรงมดลูกเจริญผิดที่ แพทย์จะทำการเลาะหรือจี้ด้วยไฟฟ้าเพื่อทำลายรอยโรคให้ได้มากที่สุด โดยเก็บรักษาอวัยวะส่วนที่ปกติไว้ หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งหมด แพทย์จะทำการตรวจหาจุดเลือดออกและทำการหยุดเลือด ก่อนเสร็จสิ้นการผ่าตัด

ภายหลังการผ่าตัด

ผู้ป่วยอาจรู้สึกมีแรง เวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน อันเป็นผลจากการดมยาสลบ ซึ่งอาการเหล่านี้จะดีขึ้นตามลำดับ ส่วนอาการปวดแผล หากมีอาการปวดมาก สามารถแจ้งและขอยาแก้ปวดได้ตามแพทย์เห็นสมควร ผู้ป่วยอาจมีไข้ต่ำ ๆ ได้ แต่ไม่ควรมียาปฏิชีวนะหรือยาแก้ปวดเกิน 39 องศาเซลเซียส ไม่ควรมีเลือดซึมออกจากแผลหรือเลือดออกจากช่องคลอดปริมาณมาก หากมีอาการดังกล่าวควรแจ้งให้แพทย์ทราบหรือรีบกลับมาโรงพยาบาล

ข้อจำกัดการผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อกระดูก

1. อาการปวด หลังการผ่าตัดควรจะดีขึ้น แต่ในบางครั้งอาการปวดอาจเกิดจากพังผืดหรือรอยโรคอื่นในช่องท้อง จึงอาจจะทำให้อาการปวดก่อนการผ่าตัดไม่หายไปทั้งหมด
2. อาการเลือดออกผิดปกติ หลังการผ่าตัดควรจะดีขึ้น แต่อาจจะไม่หายไปทั้งหมด หากผู้ป่วยมีรอยโรคอื่นร่วมด้วย
3. ในกรณีที่แพทย์ตกลงผ่าตัดผ่านกล้อง แล้วพบว่าก้อนมีขนาดใหญ่เกินไป หรือมีรอยโรคอื่นทำให้ผ่าตัดสำเร็จได้ยาก หรือจะเกิดผลเสียแก่ผู้ป่วย แพทย์จะเปลี่ยนมาทำการผ่าตัดแบบเปิดหน้าท้องแทน
4. บางกรณีที่มีการผ่าตัดซับซ้อน เช่น มีเลือดออกจำนวนมาก มีรอยโรคจำนวนมาก หรือขึ้นเนื้อมีโอกาสเป็นมะเร็งสูง แพทย์อาจมีความจำเป็นต้องตัดมดลูกออกเพื่อรักษาชีวิตผู้ป่วย

ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นจากการทำผ่าตัด

1. ความเสี่ยงจากการดมยาสลบและการระงับปวด ได้แก่ การแพ้ยา ชัก หรือเสียชีวิต แต่เกิดขึ้นได้น้อยมาก
2. ความเสี่ยงจากการเสียเลือดมากขณะผ่าตัด ซึ่งอาจจำเป็นต้องให้เลือดทดแทน

3. ความเสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่ออวัยวะข้างเคียง เช่น ตับ ม้าม กระเพาะอาหาร ลำไส้ ท่อไต กระเพาะปัสสาวะ ท่อปัสสาวะ หลอดเลือด เป็นต้น ซึ่งเกิดขึ้นได้น้อยและสามารถรักษาได้
4. การกลับเป็นซ้ำของเนื้องอก อาจพบได้ในเวลาต่อมาเนื่องจากไม่ได้ตัดมดลูกออกทั้งหมด
5. เนื้องอกมะเร็งแพร่กระจาย เนื้องอกกล้ามเนื้อกระดูกมีโอกาสเป็นมะเร็งได้น้อยมาก (ร้อยละ 0.22-0.49) การวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็งก่อนการผ่าตัดรักษาไม่สามารถทำได้ในผู้ป่วยทุกราย การผ่าตัดนำก้อนออกทั้งก้อนผ่านทาง การผ่าตัดเปิดหน้าท้องหรือการตัดก้อนเป็นชิ้นเล็ก ๆ ก่อนนำออกจากช่องท้อง อาจทำให้เกิดการกระจายของมะเร็งได้ แต่มีโอกาสเกิดได้น้อย
6. ท่อนำไข่อุดตัน ในกรณีที่ก้อนเนื้องอกอยู่ชิดท่อนำไข่ การผ่าตัดอาจทำให้ท่อนำไข่อุดตันหรือถูกตัดออกไปด้วย
7. การเกิดลิ่มเลือดอุดตันในหลอดเลือดดำ โดยทั่วไปมักเกิดขึ้นภายใน 2-7 วัน มีอาการปวดบวมและกดเจ็บที่ขา จากการนอนผ่าตัดเป็นเวลานาน ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกับการผ่าตัดแบบอื่น
8. อาการปวดเรื้อรัง หลังการผ่าตัดอาจมีการปวดเรื้อรังที่ตำแหน่งผ่าตัด แต่จะดีขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป
9. อาการชา จะดีขึ้นตามลำดับ
10. อาการอ่อนแรงที่ขา อาจเกิดจากขาถูกกดทับบนเตียงผ่าตัดเป็นเวลานาน ซึ่งส่วนใหญ่จะสามารถหายได้เอง
11. แผลติดเชื้อ อาจเกิดขึ้นได้บริเวณแผลผ่าตัด ซึ่งมีรักษาหายได้ด้วยการทำแผลและให้ยาปฏิชีวนะ
12. การตั้งครรภ์หลังการผ่าตัด จะเพิ่มความเสี่ยงของแผลมดลูกบริเวณที่ทำผ่าตัดปริแยก แม้จะเกิดขึ้นน้อย แต่ควรคุมกำเนิดไว้ระยะหนึ่งและสอบถามแพทย์ถึงวิธีการคลอดบุตรที่ปลอดภัยหลังการผ่าตัด

หากท่านมีความผิดปกติหลังการผ่าตัด ควรกลับมาปรึกษาแพทย์ หรือเข้ารับการตรวจที่สถานพยาบาลใกล้บ้าน

.....

หนังสือแสดงความยินยอม/เจตนาเข้ารับ

การผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูก

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

เลขที่บัตรประชาชน.....ในฐานะเป็น

ผู้ป่วย ผู้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในฐานะ.....ของ

ต.ญ. / นาง / นางสาว.....เลขที่บัตรประชาชน.....

เลขประจำตัวผู้รับบริการของสถานพยาบาล (Hospital number).....

เลขที่ผู้ป่วยใน (Admission number).....หรือผู้ป่วย.....

การวินิจฉัยโรค.....ข้อบ่งชี้ในการผ่าตัด.....

การผ่าตัด/หัตถการ

การผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูกโดยเปิดหน้าท้อง

การผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูกโดยผ่านกล้อง

ข้าพเจ้าได้รับทราบคำอธิบายและยินยอมรับการรักษา ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. การผ่าตัดและเนื้องอกมดลูก มีสองชนิด คือ ผ่าตัดเปิดหน้าท้องหรือผ่าตัดผ่านกล้อง
2. การเตรียมตัวก่อนผ่าตัด ขั้นตอนการผ่าตัด
3. ข้อจำกัดของการผ่าตัด ระหว่างการผ่าตัดอาจมีความจำเป็นที่แพทย์จะต้องทำการผ่าตัดเปิดหน้าท้องเพิ่ม เช่นไม่สามารถเอาก้อนเนื้องอกออกได้โดยผ่านกล้อง หรือขณะผ่าตัดพบพยาธิสภาพอย่างอื่นที่ไม่สามารถทำการผ่าตัดผ่านกล้องได้ด้วยความปลอดภัย
4. ภาวะแทรกซ้อน โดยทั่วไปการผ่าตัดและเนื้องอกออกจากมดลูกมีความเสี่ยงน้อย ภาวะแทรกซ้อนที่อาจพบได้ เช่น เสียเลือด อันตรายต่ออวัยวะข้างเคียง แผลติดเชื้อ อากาธา และภาวะแทรกซ้อนที่เกิดจากการได้ยาระงับความรู้สึก

ข้าพเจ้าได้สอบถามเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องและได้อ่านเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวกับการผ่าตัดและเนื้องอกกล้ามเนื้อตลกออกจากมดลูกแล้ว ข้าพเจ้ามีความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยปราศจากข้อสงสัย จึงได้แสดงความยินยอม เข้ารับการผ่าตัด

ลงชื่อ.....ผู้ให้ความยินยอม

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ให้คำปรึกษา

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หมายเหตุ กรณีที่ผู้ป่วยมีอายุต่ำกว่า 18 ปี และยังไม่ได้สมรสถูกต้องตามกฎหมาย ให้มีผู้ปกครองลงลายมือชื่อให้ ความยินยอมแทน